

Krev

(Haima, Sanquis)

1. Krevní obraz
2. Krevní systémy
AB0, Rh factor, HLA
3. Srážení krve

TÉMATA

---

1. Funkce krve + hematopoeza
2. Krevní obraz + hemoglobin
3. Hematokrit + sedimentace krve
4. Srážení krve
5. Historie objevu ABO + kompatibilita skupin mezi jednotlivci + distribuce ABO po světě
6. Rh faktor – historie objevu + inkompatibilita matka – dítě

Medalová

Počítání krvinek

Ostatní krevní skupiny

Struktura antigenů

Selekce antigenů

Hlavní funkce krve

1. Výměna O_2 a CO_2
2. Výměna živin a odpadních látek
3. Transport – hormony, sekretované působky
4. Termoregulace
5. Pufrovací kapacita (pH, osmotický tlak)
6. Imunitní funkce
7. Udržování a řízení krevního tlaku

Hematopoéza

Původ hematopoetický kmenových buněk:

Žloutkový váček

Vznik krevních elementů:

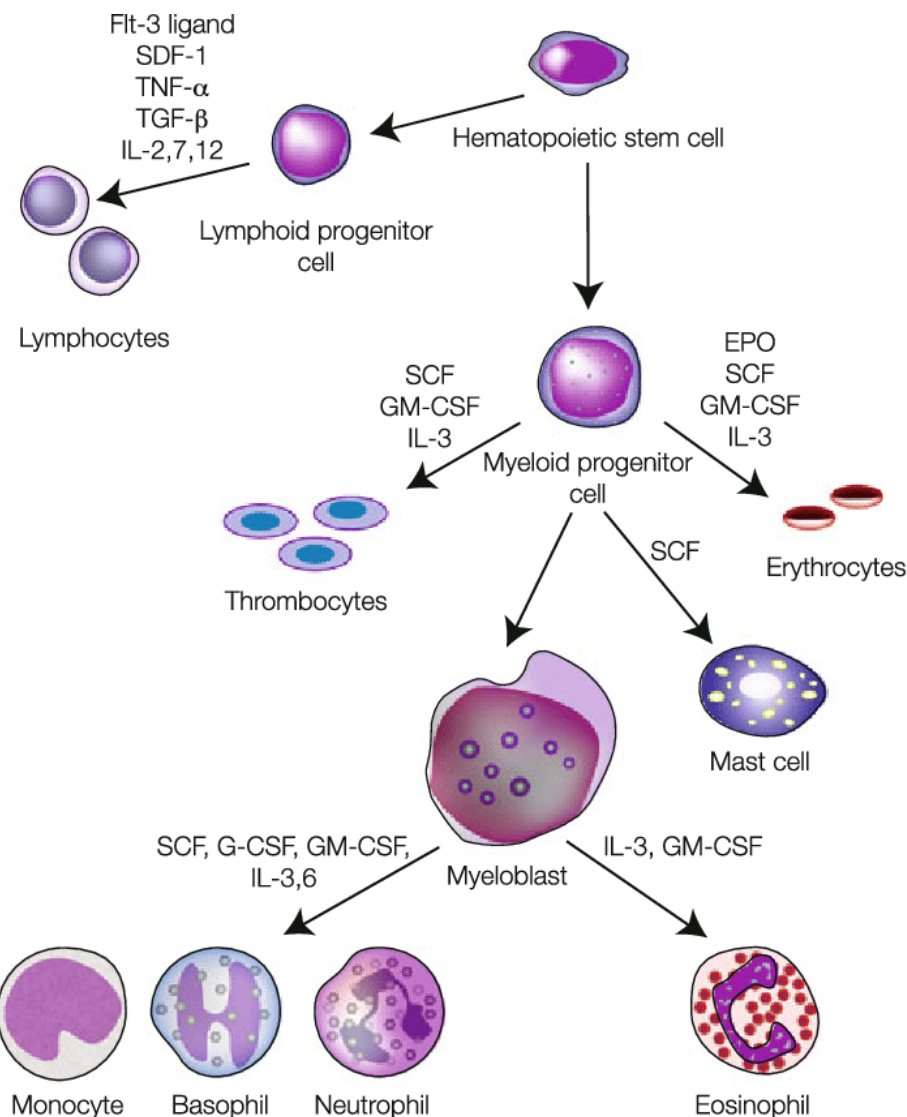
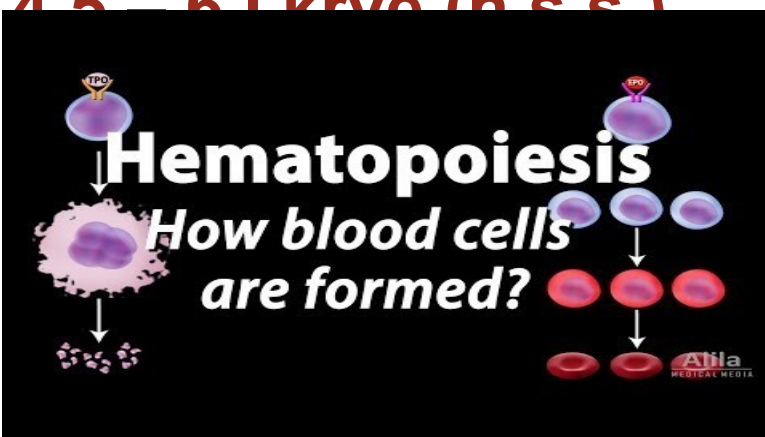
Kostní dřeň

Zánik:

Slezina

Celkové množství krve:

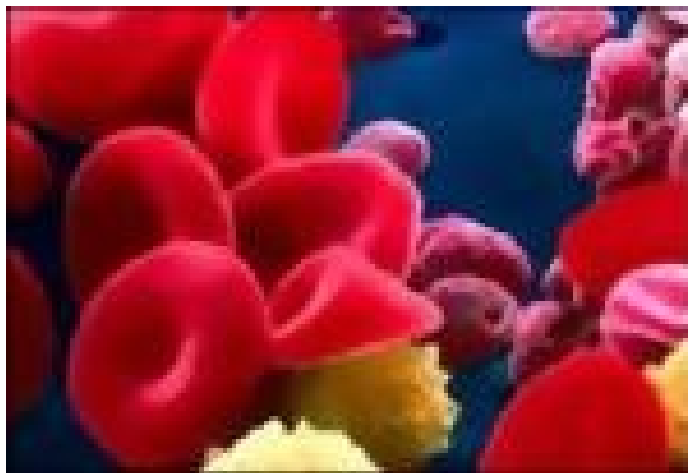
4,5 - 6 l krve (h s s)

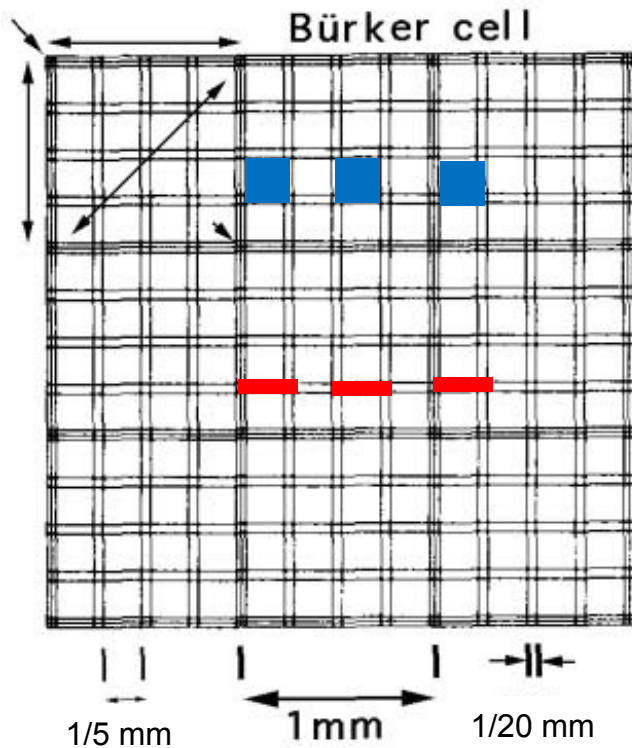
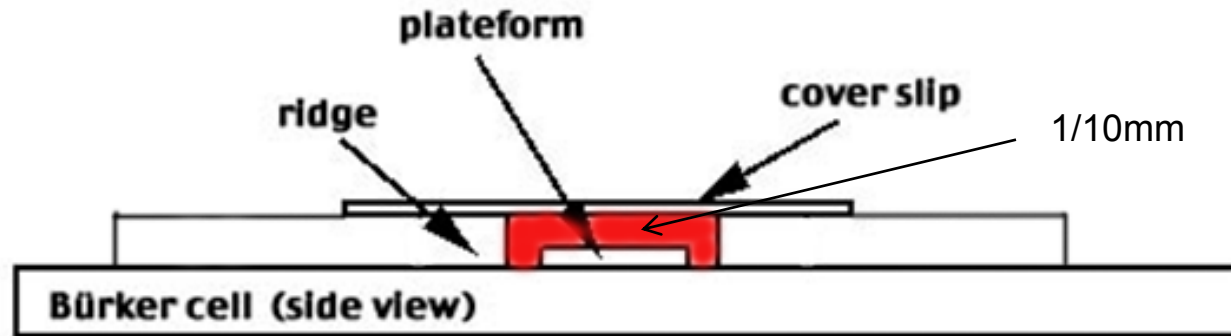
Krevní obraz (K.O.)

Stanovuje počet a charakter krevních elementů

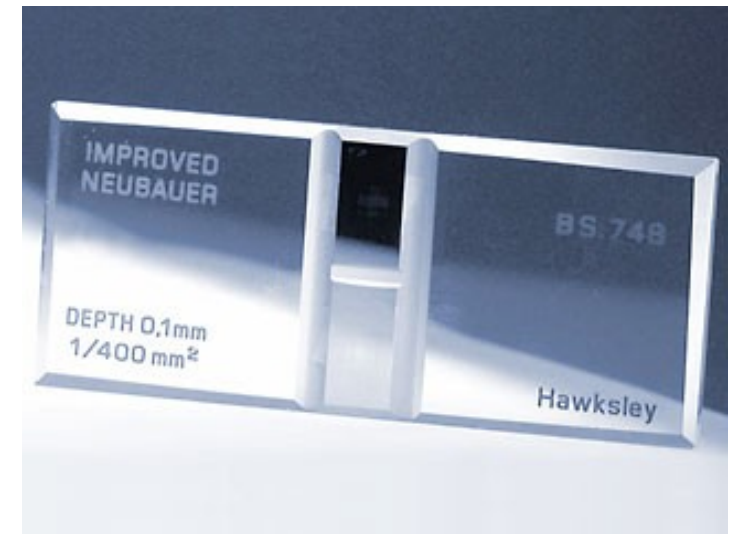
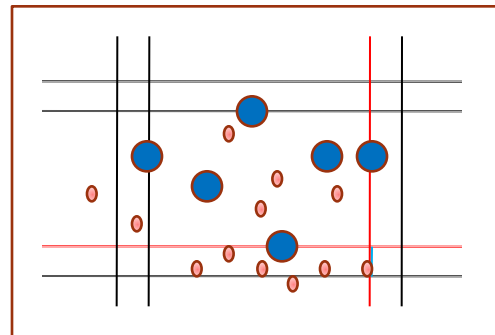
	Červené krvinky	Bílé krvinky Hematokrit	Hemoglobin	
♂	4,3 - 5,3.10 ⁶ /μl	4 - 9.10 ³ /μl	14 - 18g/100ml	0,39 - 0,49
♀	3,8 - 4,8.10 ⁶ /μl		12 - 16g/100ml	0,35 - 0,43

Bürkerova komůrka

Pravidlo 2 stran:

Erythrocyty

Přenos dýchacích plynů (hemoglobin)

Životnost : 100 – 120 dní

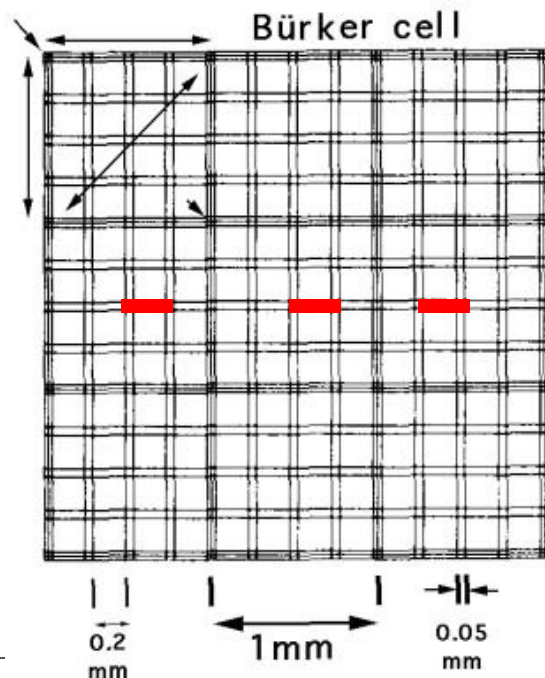
DETEKCE:

HAYEMŮV roztok – 1:200

(síran sodný, chlorid sodný, chlorid rtuťnatý)

♂ 4,3 - 5,3.10⁶/μl

♀ 3,8 - 4,8.10⁶/μl

Počítá se
20 obdélníků
 $S = 1/100 \text{ mm}^2$

Red Blood Cells

Bílé krvinky

4 - 9.10³/μl

Životnost: několik dní

Leukocyty
histamin

↗ Granulocyty
↘ Agranulocyty

Neutrofilý ... fagocytóza

Eosinofilý ... x parazitům, alergie

Bazofilý ... žírné b., alergie, heparin,

Monocyty ... fagocytóza

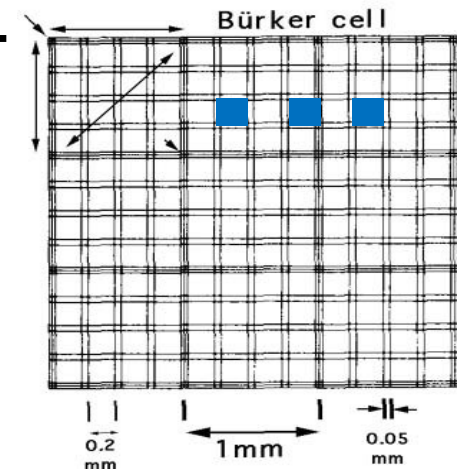

Lymfocyty ...

DETEKCE:

TŮRCKŮV roztok – 1:20
(kys. octová, genciánová violet')

Počítat cca 50 čtverců
S = 1/25 mm²
Každý 4 čtverečky

Poččet krvinek v 1 μl krve

erythrocyty leukocyty

$$\text{Počet krvinek v } 1 \mu\text{l krve} = \frac{\text{p. } \check{\text{c.}} \text{ h. z}}{y}$$

p... napočítané krvinky (suma)

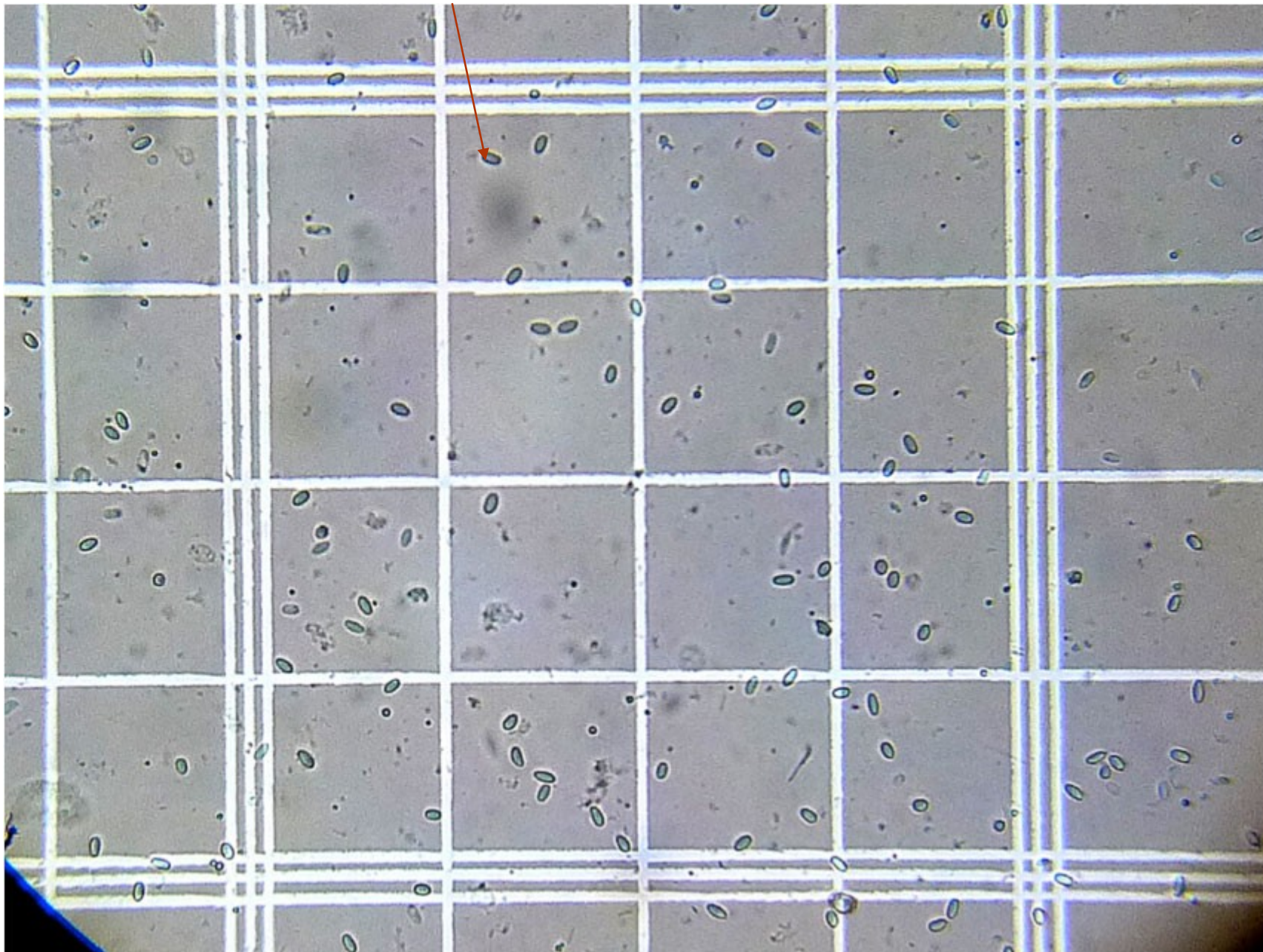
č... reciproká hodnota plochy políčka (100/25)

h... reciproká hodnota výšky komůrky (10)

z... ředění krve (200/20)

y... počet políček **y**

Úkol do protokolu: Bílé krvinky, spočítat 20 čtverců, pozor na pravidlo 2 stran!

Hemoglobin

Funkce: Přenos dýchacích plynů
Pufrovací kapacita krve

♂ 14 – 18g/100ml

♀ 12 – 16g/100ml

Hemolýza:

Globin – rozštěpen na aminokyseliny

Hem – Fe³⁺ - transferin – hemosiderin – feritin
- biliverdin – bilirubin - žluč

DETEKCE:

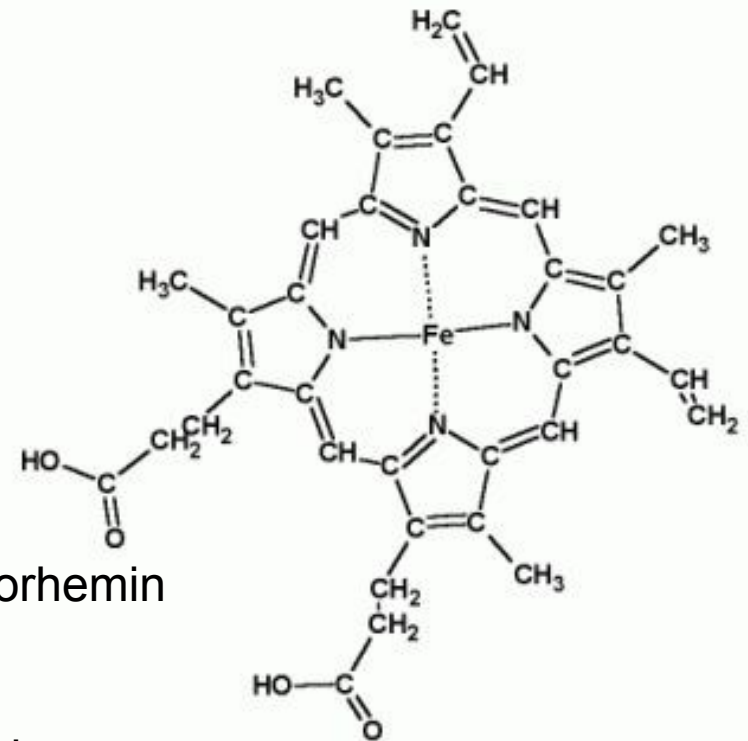
Dříve (cvičení) Sahliho hemometr
(vizuální kolorimetr)

Kapka 0,1 M HCl + 20 μ l krve = kyselý (hnědý) chlorhemin

Dnes (biochem. laboratoř)

Hemoglobin – methemoglobin – kyanmethemoglobin

Spektrofotometr (540 nm)

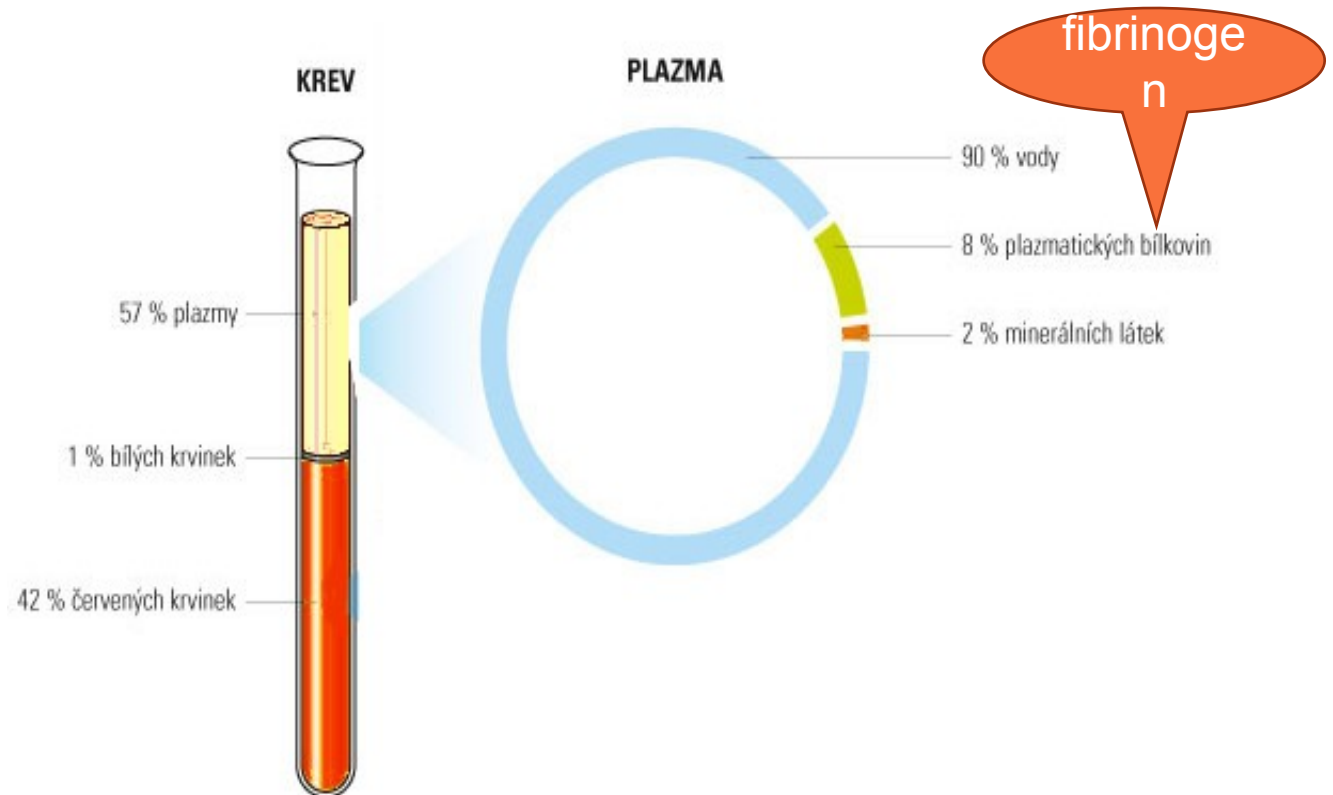
Hematokrit

Poměr objemu červených krvinek
ku celkovému objemu krve

♂ 0,39 – 0,49

♀ 0,35 – 0,43

DETEKCE:
Heparinovaná zkumavka
Centrifugace
3 min / 12 000 RPM

Patologie krevních elementů

Erytrocyty -↓ anémie (oligocytémie, erythrocytopénie)
-↑ polyglobulie

Leukocyty ↓ - leukopénie (x leukémie)
-↑ leukocytóza

Hemoglobin † anémie (norm. počet erytrocytů)

Norm. hemoglobin i počet ERY + špatná afinita dých. plynů -
anémie

Úkol v protokolu: Podle hodnot krevního obrazu identifikujte anemické pacienty + příčinu anemie

Sedimentace

- Rychlost spontánního klesání červených krvinek ve zkoumaném vzorku krve, umístěném ve zkumavce
- Měřeno po 1 a 2 hodinách
- Norma: ženy 5-12 mm/hod, muži 3-8 mm/hod

Zvýšená sedimentace: zánět (zvýšení koncentrace Ig, fibrinogenu, CRP)
anemie, menstruace, těhotenství, rakovina, infarkt

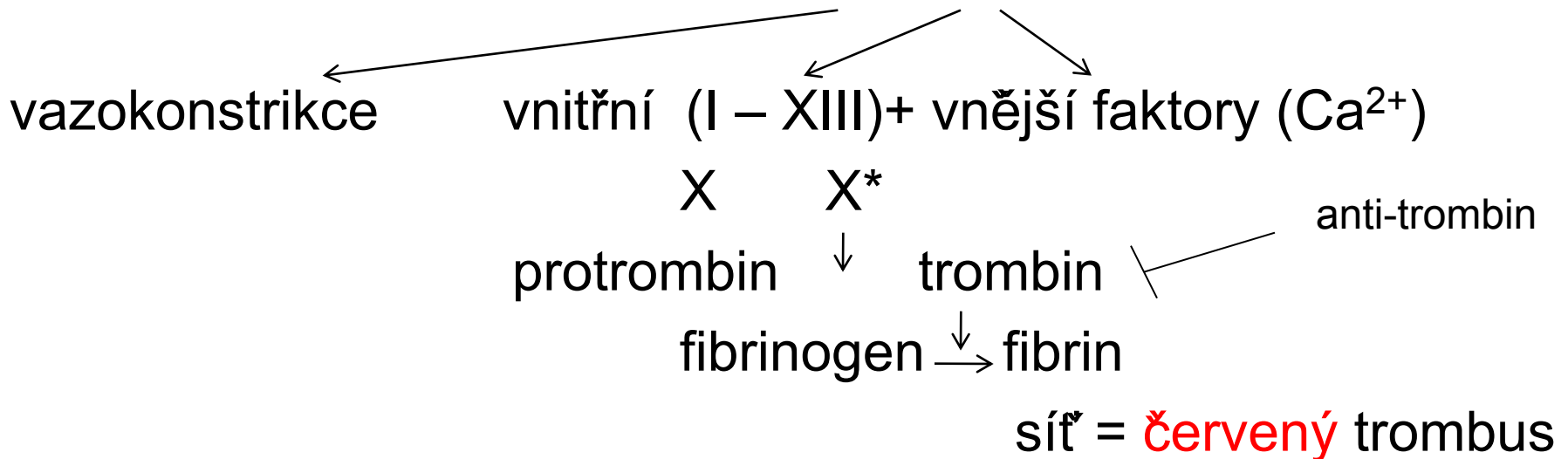
Snížená sedimentace: plicní a srdeční onemocnění (srdeční selhání), alergie

Úloha: Fyzio

Srážení krve

- Plazma (nevysrážený fibrin) vs. Sérum (vysrážený fibrin)
- Mělo by trvat 2-6 min (nesrážlivost – hemofýlie)
- Schillingova metoda (skleněná kapilára, ulamování)

Při kontaktu kolagenu cévy s vnějším prostředím - aktivace trombocytů – trombus – sekrece serotoninu

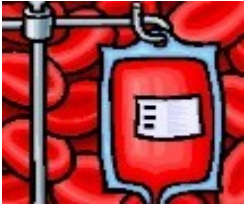

Protisrážlivé látky

- Heparin – vazba na antitrombin III, inhibice aktivace trombinu
- Hirudin – také antitrombinový efekt
- Soli kyseliny šťavelové a citronové (vážou vápník)
- Ixodin – inhibitor trombokinázy
- Kumarin (warfarin) – inhibitor syntézy faktorů závislých na vit. K (VII, IX, X, II)

Krevní systémy

Imunohematologie

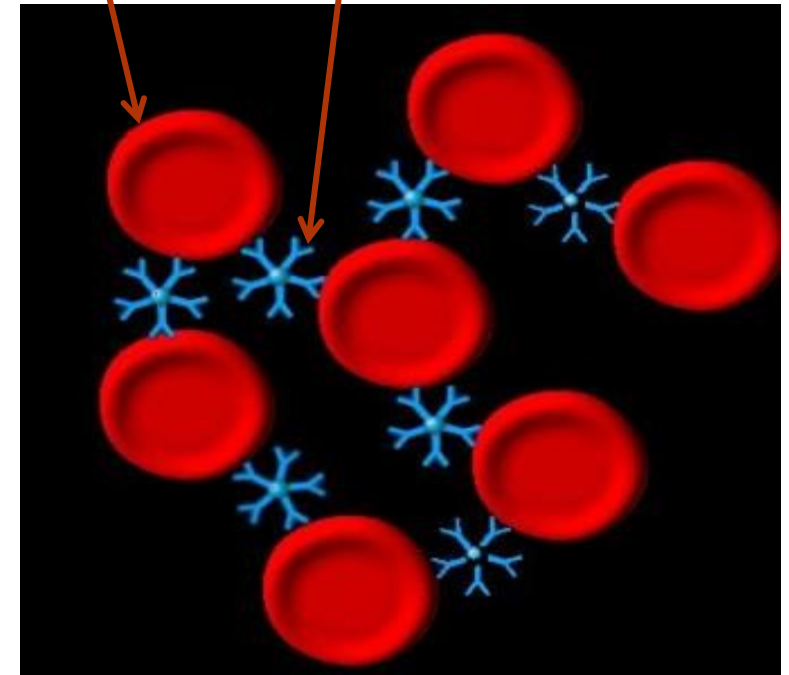
Antigen = aglutinogen

(protein(glykan) na povrchu buněk)

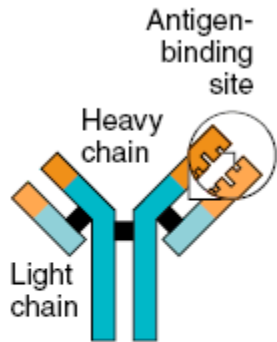
Protilátka = aglutinin

(protein produkováný B-lymfocyty)

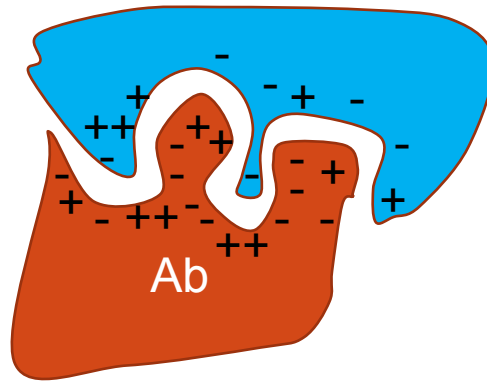
Aglutinogen + aglutinin = aglutinace
Ag Ab shlukování

Vazba antigen - protilátka

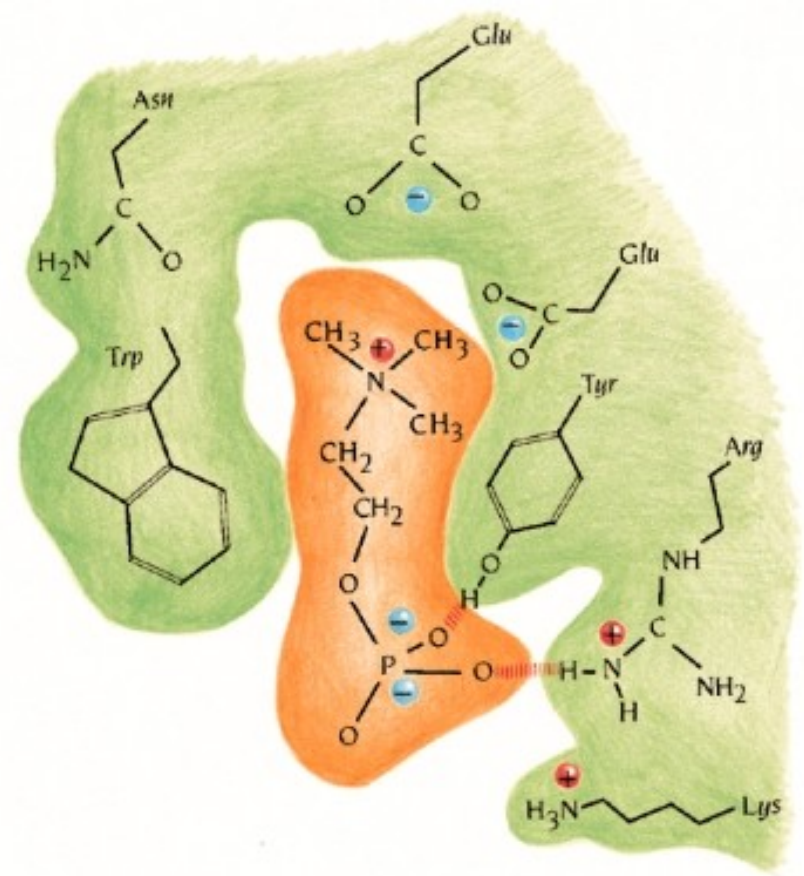

- Variable region
- Constant region

Vazba mezi Ag a Ab: Nekovalentní vazba

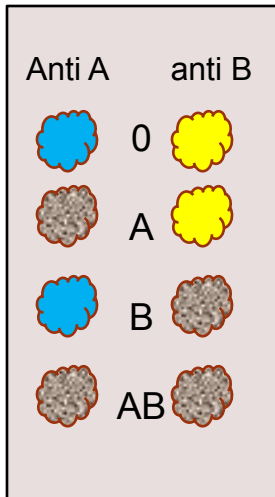
Iontové síly
Van der Waalsovy síly
Vodíkové můstky

System ABO (sklíčková metoda)

The ABO Blood System

Blood Type (genotype)	Type A (AA, AO)	Type B (BB, BO)	Type AB (AB)	Type O (OO)
Red Blood Cell Surface Proteins (phenotype)	<p>A agglutinogens only</p>	<p>B agglutinogens only</p>	<p>A and B agglutinogens</p>	<p>No agglutinogens</p>
Plasma Antibodies (phenotype)	<p>b agglutinin only</p>	<p>a agglutinin only</p>	<p>NONE.</p> <p>No agglutinin</p>	<p>a and b agglutinin</p>

ČR

41%

14%

7%

38%

eskymáci

JV Asie

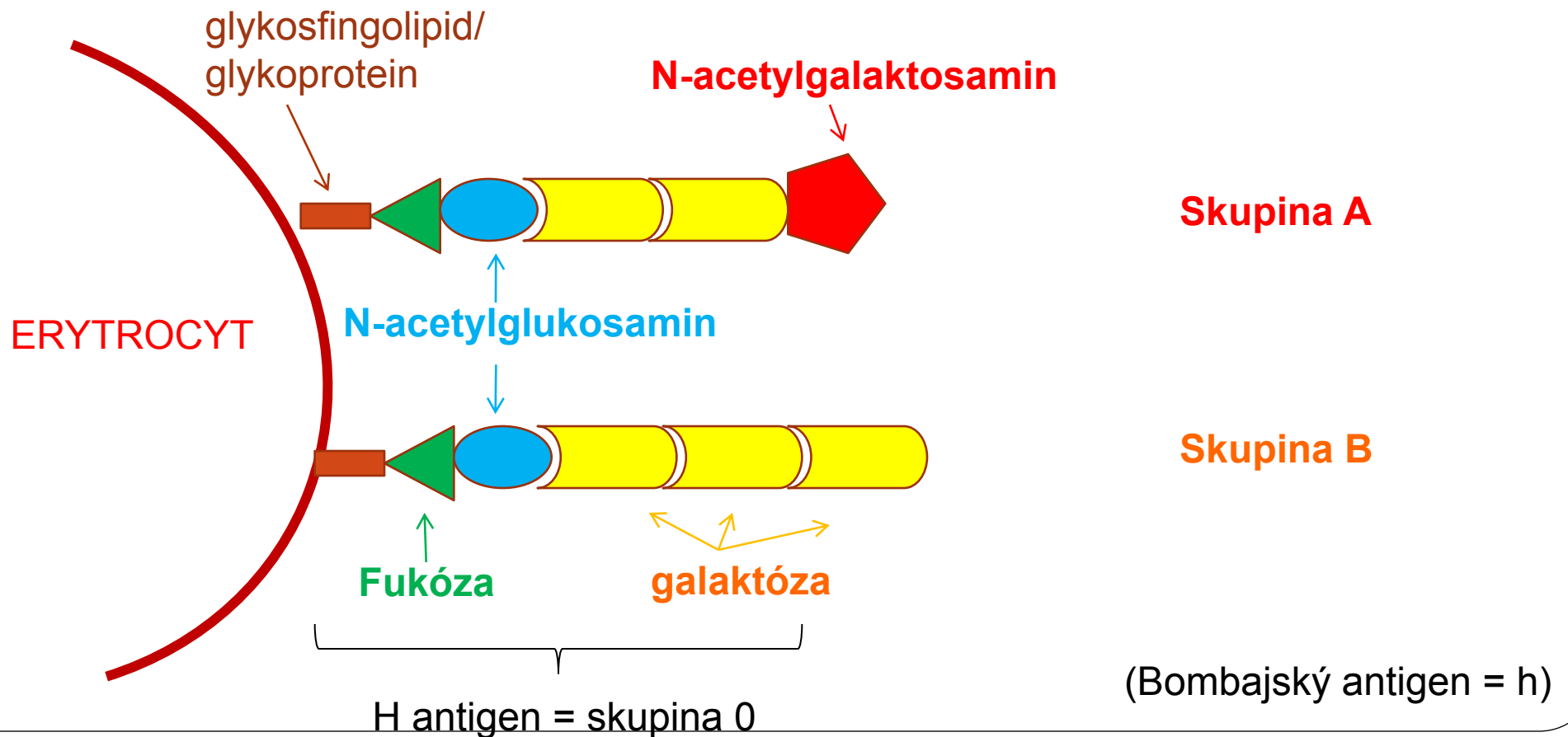
indiáni,

Úkol yprůtoků: stanovení krevní skupiny
afričané

Antigeny systému ABO

1. 1901 Landsteiner (A,B,0), 1907 Jánský (A,B,O,AB)
2. A,B antigeny jsou běžné u všech mikroorganismů

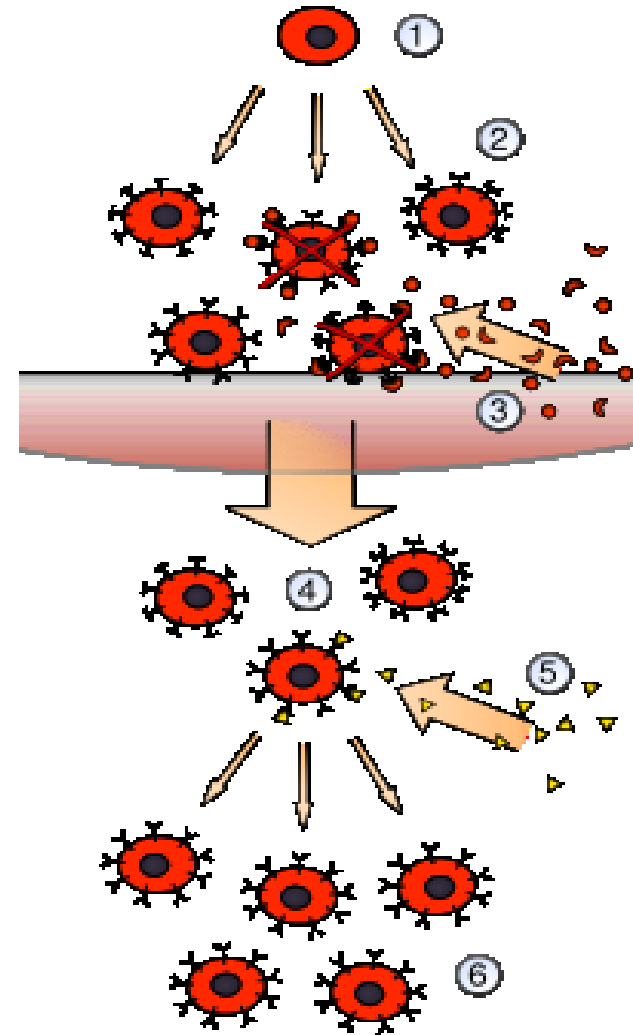

Klonální selekce

Princip odstranění auto-imunitních klonů B-lymfocytů

1. Hematopoetická kmenová buňka
2. Nezralé B lymfocyty s různými Ag R
3. Ty, které reagují s tělními Ag jsou negativně selektovány
4. Ostatní klony dozrávají a
5. reagují s cizorodými Ag – aktivují se a proliferují
6. a proliferují

Ty, které se nepotkají se „svým“ Ag, jsou zastaveny ve vývoji a cirkulují v těle

Rh faktor (zkumavková metoda)

- 1940 - Landsteiner
- imunizoval králíky krví Macacus Rhesus
  - v krvi nejsou běžně protilátky
  - Rh inkompatibilita

Genotyp   Fenotyp

Cc**D**dEe   - D   - Rh+ ... 85%

- d   - Rh- ... 15%

DETEKCE: 500 μ l fyziolog. roztoku + 10 μ l krve

Centrifugace +100 μ l fyziol. roztoku

1 kapka anti-D séra + 1 kapka erytrocytů, 10'/RT - Centrifugace

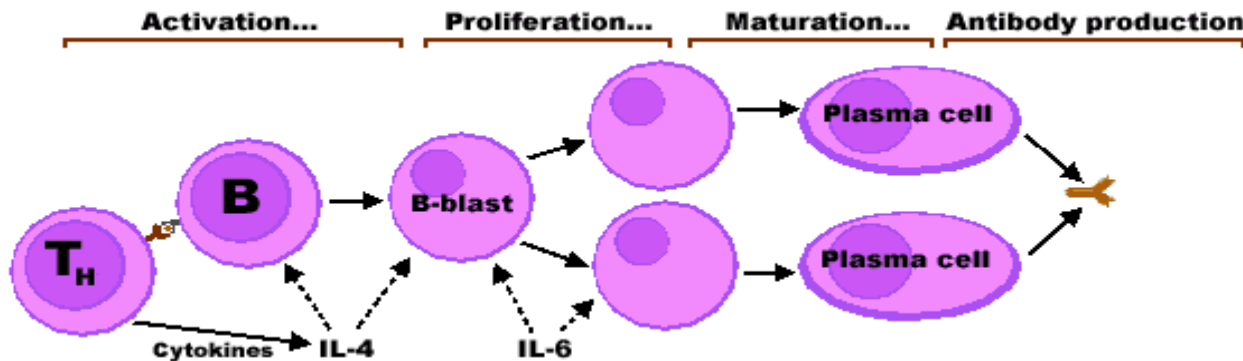
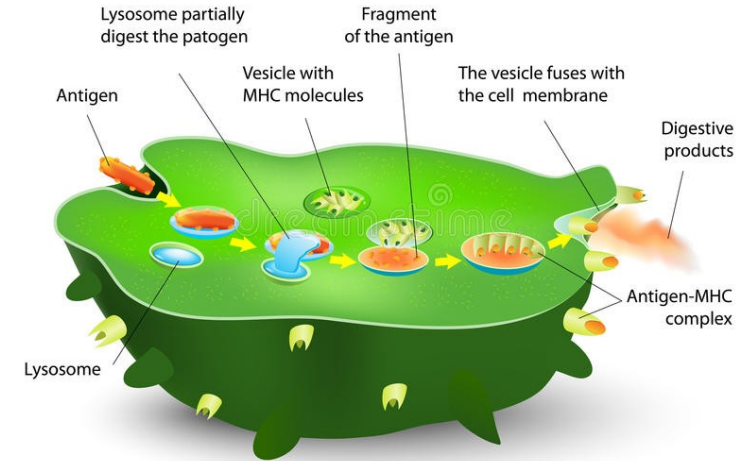
Úkol v protokolu: stanovení krevní skupiny

Další krevní systémy

- ✗ MN systém (Ss), P systém, Lewis, Duffy
- ✗ HLA systém (leukocyty) – 60. léta (10 Ag)
  - ✗ Po vazbě Ag jsou vystaveny na membráně
  - ✗ T-lymfocyty testují, zda je Ag cizí nebo vlastní

ANTIGEN-PRESENTING CELLS

Transplantace – AB0, Rh +
 srdce+játra - přihlíží se k HLA
 ledviny - víc se přihlíží k HLA
 k. dřev - shoda ve všech testovaných HLA

